

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/41/2000

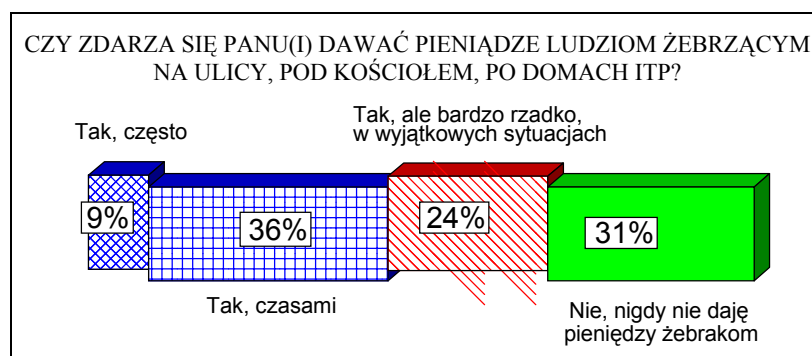
DOBROCZYNNOŚĆ - DZIEŁO POMOCY POTRZEBUJĄCYM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- W ciągu kilku tygodni poprzedzających sondaż 84% ogółu ankietowanych przeznaczyło jakąś sumę pieniędzy na przynajmniej jedną z siedmiu akcji charytatywnych, a jedna czwarta (25%) - na co najmniej cztery z nich. Ponadto co trzeci respondent (32%) osobiście udzielił finansowego wsparcia przynajmniej jednej konkretnej osobie lub rodzinie potrzebującej pomocy.
- Z deklaracji ankietowanych wynika, że spośród różnych form zbiórki pieniędzy na cele charytatywne największym zainteresowaniem cieszyła się Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy Jerzego Owsiaaka (61%), a następnie sprzedaż świec Caritasu (51%). Mniej więcej po jednej trzeciej badanych dało pieniądze na pomoc dla ofiar klęsk żywiołowych (np. powodzi), wojen (31%), dla dzieci z domów dziecka (31%) lub kupiło kartki świąteczne, z których dochód częściowo przeznaczony był dla potrzebujących pomocy (31%). Co piąty respondent przeznaczył pieniądze dla rodaków na Wschodzie, z Kazachstanu (20%).
- Prawie połowa badanych (45%) przynajmniej czasami daje jałmużnę ludziom zebrzącym na ulicy, pod kościołem, po domach, w tym co jedenasty respondent (9%) robi to często. Jednej czwartej ankietowanych (24%) zdarza się to bardzo rzadko, tylko w wyjątkowych sytuacjach.

Działalność charytatywna stała się już trwałym elementem szerokiego udziału społeczeństwa w osiąganiu celów, na które brakuje funduszy społecznych bądź państwowych. Trudno przecenić znaczenie zbiórki pieniędzy w ósmej edycji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy Jerzego Owsiaaka dla ratowania i ochrony ludzkiego życia czy znaczenie akcji Caritasu w dziele niesienia pomocy najuboższym. Środki masowego przekazu z jednej strony donoszą o aktach ludzkiej solidarności z ofiarami klęsk żywiołowych, wojen, prześladowań, a z drugiej - uzmysławiają bezmiar ludzkiego nieszczęścia, bezradności i biedy, których nie da się pokonać bez pomocy innych.

Czy Polacy są wrażliwi na los ludzi potrzebujących pomocy? Komu skłonni są pomagać, czy i w jaki sposób włączają się w dzieło pomocy innym? Zagadnienia te były przedmiotem styczniowego sondażu CBOS¹.

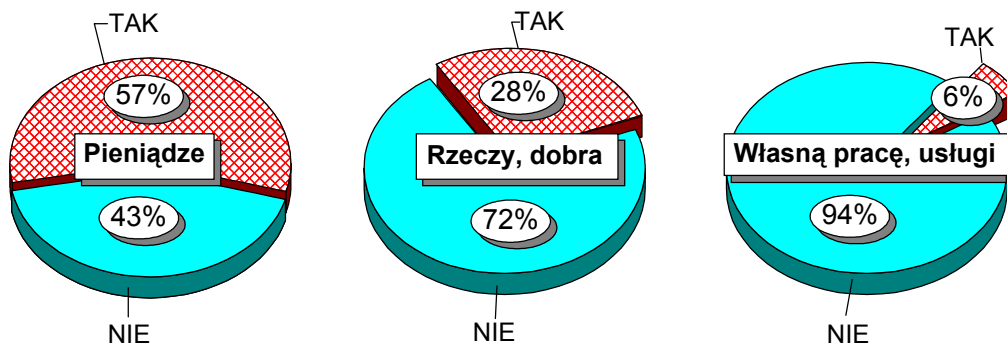
WSPIERANIE ORGANIZACJI I AKCJI CHARYTATYWNYCH

Z odpowiedzi na ogólnie sformułowane pytanie o różne sposoby czynnego wspierania działalności charytatywnej wynika, iż najpowszechniejszą formą uznania dla tego rodzaju przedsięwzięć jest przekazywanie pieniędzy na cel dobroczynny.

W okresie poprzedzającym sondaż ponad połowa badanych (57%) przeznaczyła pieniądze na jakąś organizowaną w tym czasie akcję pomocy. Rzadziej przeznaczano na ten cel różnego rodzaju dobra, jeszcze rzadziej - własną pracę, umiejętności lub innego rodzaju usługi.

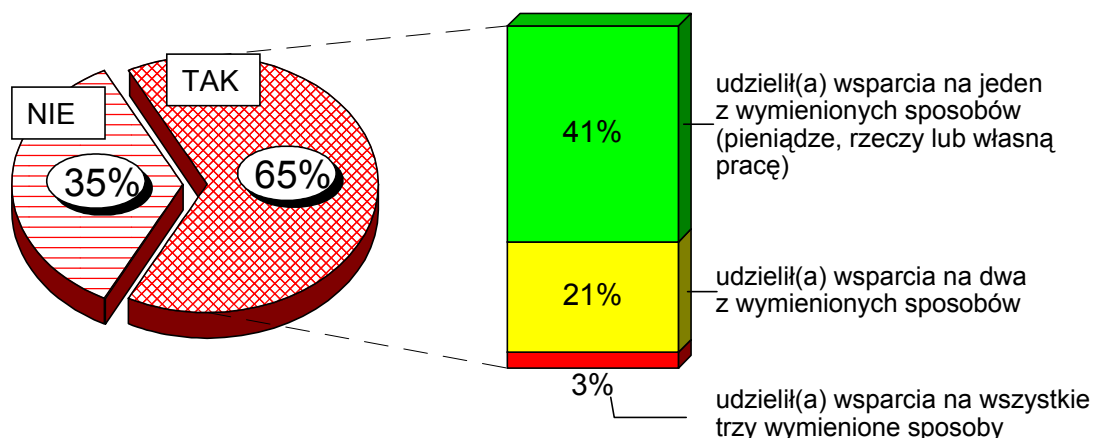
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (116) przeprowadzono w dniach 13-18 stycznia 2000 roku na 1075-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

RYS. 1. CZY W OSTATNICH MIESIĄCACH PRZEZNACZYŁ(A) PAN(I) SAM(A) LUB WSPÓLNIE Z NAJBLIŻSZYMI PIENIĄDZE, RZECZY LUB WŁASNĄ PRACĘ NA CEL DOBROCZYNNY, NA JAKĄŚ AKCJĘ POMOCOWĄ ORGANIZOWANĄ NP. PRZEZ INSTYTUCJĘ LUB ORGANIZACJĘ CHARYTATYWNĄ, KOŚCIÓŁ ITP.?

Ogółem blisko dwie trzecie Polaków (65%) wspierało działalność charytatywną na co najmniej jeden z wymienionych sposobów. Co piąty badany (21%) wspomagał akcje charytatywne na dwa sposoby, ale tylko nieliczni (3%) udzielali pomocy zarówno materialnej (finansowej i rzeczowej), jak i niematerialnej (własna praca, umiejętności).

RYS. 2. CZY W OSTATNICH MIESIĄCACH PRZEZNACZYŁ(A) PAN(I) SAM(A) LUB WSPÓLNIE Z NAJBLIŻSZYMI PIENIĄDZE, RZECZY LUB WŁASNĄ PRACĘ NA CEL DOBROCZYNNY, NA JAKĄŚ AKCJĘ POMOCOWĄ ORGANIZOWANĄ NP. PRZEZ INSTYTUCJĘ LUB ORGANIZACJĘ CHARYTATYWNĄ, KOŚCIÓŁ ITP.?

Z deklaracji ankietowanych wynika, że 35% z nich nie udzieliło wsparcia żadnej organizacji ani inicjatywie charytatywnej. Okazuje się jednak, iż udział w różnych formach niesienia pomocy potrzebującym, zwłaszcza najuboższym, ma znacznie powszechniejszy zasięg. Trzy piąte badanych (61%) wzięło udział w akcji organizowanej przez Jerzego Owsiaaka, co drugi Polak (51%) kupił wigilijną świecę Caritasu, który dochód z ich sprzedaży przeznaczył na pomoc dla dzieci. Mniej więcej co trzeci ankietowany (po 31%) wziął udział w zbiórkach pieniędzy, darów lub zakupił kartki świąteczne, z których część pieniędzy przeznaczona była na cel dobroczynny. Na przełomie roku co piąty Polak wspomógł też finansowo rodaków na Wschodzie, z Kazachstanu.

Tabela 1

W Polsce tradycyjnie w okresie świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku Kościół oraz różne instytucje i osoby świeckie organizują akcje pomocy najuboższym, które przybierają różne formy, np. zbiórki pieniędzy, sprzedaży świec wigilijnych, kartek itp. Czy w ciągu ostatnich tygodni przeznaczył(a) Pan(i) sam(a) lub wspólnie z najbliższymi pieniądze na:	Tak	Nie
	w procentach	
- Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy Jerzego Owsiaaka	61	39
- świecę wigilijną Caritasu	51	49
- kartki świąteczne, np. kartki UNICEF; „Kartka do świętego Mikołaja” i inne, z których część pieniędzy przeznaczana jest dla osób potrzebujących pomocy	31	69
- pomoc dla ofiar klęsk żywiołowych (np. powodzi), wojen itp.	31	69
- pomoc dla dzieci z domów dziecka, zbiórkę darów, pieniędzy itp. na ten cel	31	69
- pomoc dla rodaków na Wschodzie, z Kazachstanu	20	80
- inne konkretne akcje, cele	7	93

Ogółem 84% ankietowanych przeznaczyło pieniądze na przynajmniej jedną z wymienionych w pytaniu form pomocy najuboższym, a jedna czwarta - na co najmniej cztery z nich.

		CBOS
Czy w ciągu ostatnich tygodni przeznaczył(a) Pan(i) sam(a) lub wspólnie z najbliższymi pieniądze na: Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy Jerzego Owsiaka, świecę wigilijną Caritasu, kartki świąteczne, pomoc dla ofiar klęsk żywiołowych, pomoc dla dzieci z domów dziecka, pomoc dla rodaków na Wschodzie, z Kazachstanu lub inne konkretne akcje, cele?		
Tak		84%
w tym:		
- na jedną z siedmiu wymienionych akcji pomocy najuboższym	22%	
- na dwie akcje	20%	
- na trzy akcje	17%	
- na co najmniej cztery z siedmiu wymienionych akcji	25%	
Nie		16%

Mimo odnotowanych wahań opinii dotyczących indywidualnego postrzegania potrzeby niesienia pomocy różnym grupom i osobom skrzywdzonym przez los, ogólnie można stwierdzić, że Polacy mają wyrobione zdanie na temat tego, komu należy pomagać. Najbardziej wrażliwi są na los najmłodszych. Dzieci chore, ubogie, opuszczone, osierocone w znacznej mierze mogą liczyć na wsparcie finansowe rodaków. W ciągu ostatnich dwóch lat wzrósł odsetek osób przeświadczonych, że dzieci z domów dziecka i najuboższych rodzin potrzebują pomocy. Prawdopodobnie wiąże się to z narastającym przekonaniem o pogarszaniu się sytuacji materialnej rodzin wychowujących dzieci, a także z poruszaną w mediach katastrofalną sytuacją finansową zakładów opieki i domów dziecka.

Tabela 2

Gdyby miał(a) Pan(i) niewielką sumę pieniędzy, którą mógłby(mogłaby) Pan(i) przeznaczyć na dobroczynność, na pomoc potrzebującym, to na jakie cele przede wszystkim przeznaczył(a)by Pan(i) te pieniądze?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	I 1998	I 2000
	w procentach	
Pomoc dzieciom chorym lub upośledzonym	61	58
Pomoc dzieciom z domów dziecka	40	47
Pomoc dzieciom z najuboższych rodzin	37	45
Pomoc ludziom starym i samotnym	40	44
Pomoc osobom niepełnosprawnym	48	43
Pomoc ludziom dotkniętym skutkami powodzi lub innych klęsk żywiołowych	34	35
Sprzęt i pieniądze dla szpitali na przeprowadzanie kosztownych operacji	32	31
Pomoc dla samotnych kobiet w ciąży i matek, które są w trudnej sytuacji życiowej	18	16
Pomoc bezdomnym	19	14
Pomoc bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy	10	12
Pomoc chorym na AIDS	10	10
Pomoc Polakom powracającym do ojczyzny z krajów dawnego Związku Radzieckiego, np. z Kazachstanu	8	8
Pomoc osobom nieradzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	8	7
Pomoc ofiarom wojen w różnych krajach świata	3	4
Leczenie alkoholików	3	3
Pomoc uchodźcom - przybyszom z biednych krajów	2	2
Leczenie narkomanów	3	1
Pomoc byłym więźniom w powrocie do społeczeństwa	2	1
Z zasady nie dają pieniędzy na takie cele	-	1
Nie pamiętam, trudno powiedzieć	1	1
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wybrać cztery możliwości.		

Ludzie starzy, chorzy i niepełnosprawni również mogliby liczyć na wsparcie finansowe ponad dwóch piątych badanych. Mniej więcej co trzeci ankietowany przeznaczyłby też jakieś pieniądze dla ofiar klęsk żywiołowych i na ratowanie ludzkiego życia (zakup sprzętu i pieniądze dla szpitali na przeprowadzanie kosztownych operacji). Znacznie mniej badanych (od 12% do 16%) uważa za słuszne przekazywanie pieniędzy na pomoc bezdomnym, bezrobotnym oraz samotnym kobietom w ciąży i matkom, które są w trudnej sytuacji życiowej.

Być może wynika to z przekonania, że osoby te powinny być programowo objęte opieką państwa, a nie oczekiwać dobroczynności społeczeństwa. Prawdopodobnie z tych samych powodów inne wymienione w pytaniu osoby i grupy mogłyby liczyć na wsparcie tylko nielicznych badanych. Oczywiście jest to jedna z wielu możliwych interpretacji. Na jej korzyść przemawia jednak fakt, że tylko co setny ankietowany (1%) deklaruje, że z zasady nie daje pieniędzy na cele dobroczynne.

WSPIERANIE OSÓB POTRZEBUJĄCYCH

O ile można mówić o powszechnym udziale Polaków w finansowym wspieraniu różnego rodzaju instytucjonalnych akcji i inicjatyw dobroczynnych (w okresie poprzedzającym sondaż 84% ankietowanych w pewien sposób przyczyniło się do finansowego wsparcia potrzebujących), o tyle indywidualna pomoc konkretnym osobom ma relatywnie mniejszy zasięg. Widocznie łatwiej jest przeznaczać pieniądze na jakiś szlachetny cel, niż dawać osobie, którą znamy osobiście i być może obwiniamy za stan, w którym się znalazła.

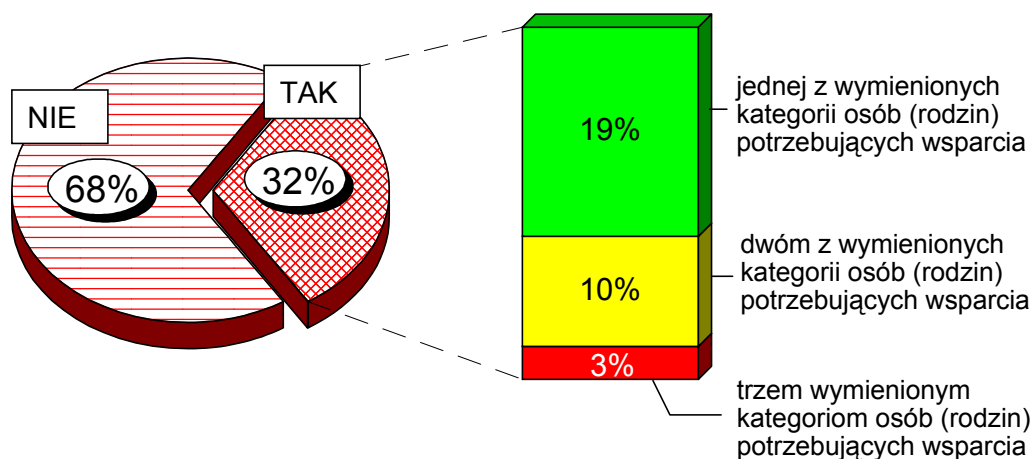
Tabela 3

Czy w ostatnich miesiącach zdarzyło się, że osobiście wspomógł(wspomogła) Pan(i) finansowo jakąś obcą osobę lub rodzinę, kogoś z sąsiedztwa, dalszych krewnych itp.? Czy dał(a) Pan(i) pieniądze:	Tak	Nie
	w procentach	
- apelującym o pieniądze na leczenie, operację, np. dziecka, matki itp.	16	84
- niespokrewnionej osobie (rodzinie) potrzebującej pomocy	16	84
- spokrewnionej osobie (rodzinie) potrzebującej pomocy	16	84

Ogółem co trzeci ankietowany (32%) w ciągu kilku miesięcy poprzedzających badanie udzielił finansowego wsparcia przynajmniej jednej konkretnej osobie lub rodzinie. Z tej grupy 19% respondentów wspomogło w tym czasie jedną z trzech kategorii osób (rodzin) potrzebujących wsparcia - osoby apelujące o pieniądze na leczenie bądź osobę (rodzinę) spokrewnioną lub niespokrewnioną, 10% badanych przeznaczyło pieniądze na pomoc dla dwóch spośród trzech wymienionych kategorii osób, a dalsze 3% udzieliło pomocy wszystkim wymienionym.

CBOS

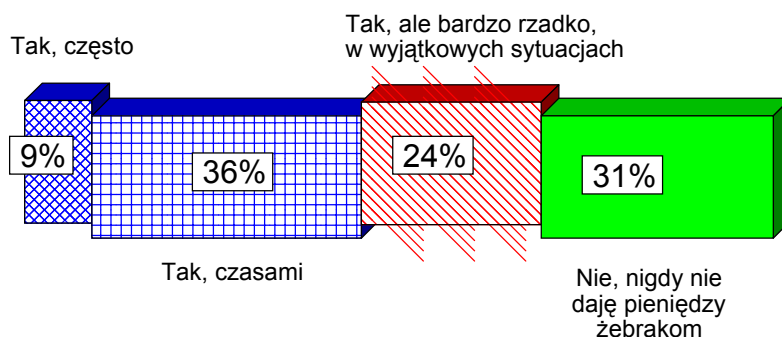
RYS. 3. CZY W OSTATNICH MIESIĄCACH ZDARZYŁO SIĘ, ŻE OSOBIŚCIE WSPOMÓGL (WSPOMOGLA) PAN(I) FINANSOWO JAKĄŚ OBCĄ OSOBE LUB RODZINĘ, KOGOŚ Z SĄSIEDZTWA, DALSZYCH KREWNYCH ITP.? CZY DAŁ(A) PAN(I) PIENIĄDZE?

Ponadto prawie połowa ankieterowanych (45%) przynajmniej czasami daje jałmużnę żebrakom, a jednej czwartej (24%) zdarza się to rzadko, w wyjątkowych sytuacjach. Skrajnie odmienną postawę wobec żebractwa przyjmuje co trzeci badany (31%).

CBOS

RYS. 4. CZY ZDARZA SIĘ PANU(I) DAWAĆ PIENIĄDZE LUDZIOM ŻEBRĄCYM NA ULICY, POD KOŚCIOŁEM, PO DOMACH ITP.?

Wyniki sondażu świadczą o wrażliwości społecznej Polaków na los potrzebujących. Najbardziej obchodzi nas los dzieci - przede wszystkim chorych lub niepełnosprawnych, ale także opuszczonych, z domów dziecka oraz żyjących w najuboższych rodzinach. Z przedstawionej listy celów, na jakie ankietowani skłonni byłiby przeznaczyć pieniądze, najczęściej wskazywano te, które uwzględniały potrzeby dzieci.

Na podstawie uzyskanych wyników trudno wnioskować, dlaczego jedne kategorie potrzebujących budzą większą wrażliwość niż inne i dlaczego chętniej wspieramy zorganizowane akcje charytatywne niż indywidualną filantropię. Można tylko domyślać się, że chętniej niesiemy pomoc, gdy mamy do czynienia z „krzywdą niezawinioną” (biedne, chore, opuszczone dzieci, ludzie starzy, niepełnosprawni, ofiary wojen, klęsk żywiołowych) lub wtedy, kiedy kasa państwowa lub samorządowa nie jest w stanie rozwiązać problemu (konieczność kosztownego leczenia, utrzymanie domów dziecka, wyposażenie szpitali w sprzęt do ratowania życia). Natomiast mniej chętnie skłonni jesteśmy pomagać finansowo osobom, które - w opinii społecznej - ponoszą winę za własny los (alkoholicy, narkomani), lub tym, nad którymi opieka należy do powinności państwa (bezdomni, bezrobotni). Inaczej mówiąc, ankietowani skłonni są nieść pomoc tam, gdzie każdy grosz może przyczynić się do załatwienia jakiejś bieżącej potrzeby, pozostawiając państwu rozwiązywanie problemów społecznych, którym pojedyncze osoby nie są w stanie sprostać.

Mówiąc o dobroczynności pomijamy jej aspekt ekonomiczny, tzn. wysokość sum przekazywanych na poszczególne cele charytatywne. W istocie bowiem bardziej interesowała nas społeczna wrażliwość na los innych i solidarność z potrzebującymi niż materialny wymiar udzielanej pomocy.

Opracowała
Macieja FALKOWSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy w ostatnich miesiącach przeznaczył(a) Pan(i) sam(a) lub wspólnie z najbliższymi pieniądze, rzeczy lub własną pracę na cel dobroczynny, na jakąś akcję pomocową organizowaną np. przez instytucję lub organizację charytatywną, Kościół itp.? 1 - Nie; 2 - Tak, udzielił(a) wsparcia na jeden z wymienionych sposobów; 3 - Tak, na dwa z wymienionych sposobów; 4 - Tak, na wszystkie trzy wymienione sposoby

(%)

	1	2	3	4	Liczba osób
Ogółem	35	41	21	3	1075
Płeć					
Mężczyźni	40	37	20	3	510
Kobiety	30	46	21	2	565
Wiek					
18-24 lat	39	41	17	2	154
25-34	30	45	22	3	190
35-44	35	41	21	2	205
45-54	33	39	24	5	233
55-64	31	46	22	1	111
65 lat i więcej	39	41	18	2	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	49	37	13	2	397
Miasto do 20 tys.	37	40	20	3	127
20 - 100 tys.	24	49	25	3	212
101 - 500 tys.	28	42	27	4	187
501 tys. i więcej mieszk.	20	46	29	5	152
Wykształcenie					
Podstawowe	51	36	12	1	287
Zasadnicze zawodowe	45	39	13	3	279
Średnie	23	48	26	3	406
Wyższe	10	41	44	5	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	8	30	56	6	65
Prac. umysł. niż. szczebla	24	44	32	1	118
Pracownicy fiz. - umysł.	33	47	16	4	64
Robotnicy wykwalifikowani	44	47	6	2	107
Robotnicy niewykwalifik.	64	34	1	1	43
Rolnicy	41	37	22	0	70
Pracujący na własny rach.	16	39	33	12	65
Bierni zawodowo					
Renciści	45	34	21	1	106
Emeryci	33	45	21	1	201
Uczniowie i studenci	18	61	16	4	63
Bezrobotni	50	36	11	3	114
Gospodynie domowe i inni	41	46	13	0	57
Pracuje w:					
inst. państw. publicznej	27	45	25	3	205
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	34	38	23	5	84
sekt. pryw. poza rolnict.	29	39	27	4	187
prywatnym gosp. rolnym	42	40	18	0	78
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	49	36	14	2	201
276 - 399	42	40	16	2	119
400 - 549	39	42	16	3	240
550 - 799	30	45	22	3	127
Powyżej 799 zł	18	46	33	3	178
Ocena własnych war. mater.					
Złe	52	33	14	1	341
Średnie	29	47	21	2	494
Dobre	21	42	31	5	239
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	28	42	25	4	73
Raz w tygodniu	31	43	23	3	530
1-2 razy w miesiącu	41	39	18	1	162
Kilka razy w roku	37	44	16	3	197
W ogóle nie uczestniczy	44	37	19	1	112
Poglądy polityczne					
Lewica	34	44	21	1	301
Centrum	32	40	24	3	298
Prawica	28	44	23	5	271
Trudno powiedzieć	50	39	11	1	202

Tabela 2. Czy w ciągu ostatnich tygodni przeznaczył(a) Pan(i) sam(a) lub wspólnie z najbliższymi pieniądze na Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy Jerzego Owsiaka? (%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	61	39	1074
Płeć			
Mężczyźni	58	42	510
Kobiety	64	36	564
Wiek			
18-24 lat	69	31	154
25-34	71	29	190
35-44	64	36	205
45-54	59	41	232
55-64	61	39	111
65 lat i więcej	43	57	183
Miejsce zamieszkania			
Wieś	40	60	397
Miasto do 20 tys.	76	24	127
20 - 100 tys.	74	26	212
101 - 500 tys.	72	28	186
501 tys.i więcej mieszk.	71	29	152
Wykształcenie			
Podstawowe	40	60	287
Zasadnicze zawodowe	58	42	278
Średnie	71	29	405
Wyższe	86	14	104
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	94	6	65
Prac.umysł.niż.szczebla	85	15	118
Pracownicy fiz.-umysł.	67	33	63
Robotnicy wykwalifikowani	57	43	107
Robotnicy niewykwalifik.	35	65	43
Rolnicy	46	54	70
Pracujący na własny rach.	70	30	65
Bierni zawodowo			
Renciści	39	61	106
Emeryci	52	48	201
Uczniowie i studenci	84	16	63
Bezrobotni	59	41	114
Gospodynie domowe i inni	55	45	57
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	72	28	205
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	71	29	84
sekt. pryw. poza rolnict.	70	30	186
prywatnym gosp. rolnym	44	56	78
Dochody na jedną osobę			
Do 275 zł	53	47	201
276 - 399	61	39	119
400 - 549	60	40	240
550 - 799	69	31	127
Powyżej 799 zł	73	27	178
Ocena własnych war. mater.			
Źłe	51	49	341
Średnie	62	38	494
Dobre	74	26	239
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	55	45	73
Raz w tygodniu	60	40	529
1-2 razy w miesiącu	59	41	162
Kilka razy w roku	67	33	197
W ogóle nie uczestniczy	59	41	112
Poglądy polityczne			
Lewica	66	34	301
Centrum	64	36	298
Prawica	65	35	271
Trudno powiedzieć	44	56	202

Tabela 3. Czy w ciągu ostatnich tygodni przeznaczył(a) Pan(i) sam(a) lub wspólnie z najbliższymi pieniądze na świecę wigilijną Caritasu?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	51	49	1075
Płeć			
Mężczyźni	48	52	510
Kobiety	54	46	565
Wiek			
18-24 lat	40	60	154
25-34	53	47	190
35-44	47	53	205
45-54	48	52	232
55-64	58	42	111
65 lat i więcej	62	38	183
Miejsce zamieszkania			
Wieś	55	45	397
Miasto do 20 tys.	57	43	127
20 - 100 tys.	48	52	212
101 - 500 tys.	44	56	186
501 tys.i więcej mieszk.	46	54	152
Wykształcenie			
Podstawowe	49	51	287
Zasadnicze zawodowe	48	52	278
Średnie	55	45	406
Wyższe	47	53	104
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	54	46	65
Prac.umysł.niż.szczebla	49	51	118
Pracownicy fiz. - umysł.	40	60	63
Robotnicy wykwalifikowani	45	55	107
Robotnicy niewykwalifik.	53	47	43
Rolnicy	49	51	70
Pracujący na własny rach.	52	48	65
Bierni zawodowo			
Renciści	49	51	106
Emeryci	64	36	201
Uczniowie i studenci	41	59	63
Bezrobotni	48	52	114
Gospodynie domowe i inni	45	55	57
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	50	50	205
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	47	53	84
sekt. pryw. poza rolnict.	48	52	186
prywatnym gosp. rolnym	48	52	78
Dochody na jedną osobę			
Do 275 zł	51	49	201
276 - 399	57	43	119
400 - 549	45	55	240
550 - 799	57	43	127
Powyżej 799 zł	52	48	178
Ocena własnych war. mater.			
Źłe	44	56	341
Średnie	55	45	494
Dobre	52	48	239
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	63	37	73
Raz w tygodniu	63	37	530
1-2 razy w miesiącu	47	53	162
Kilka razy w roku	32	68	197
W ogóle nie uczestniczy	23	77	112
Poglądy polityczne			
Lewica	48	52	301
Centrum	48	52	298
Prawica	61	39	271
Trudno powiedzieć	45	55	202

Tabela 4. W Polsce tradycyjnie w okresie świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku Kościoły oraz różne instytucje i osoby świeckie organizują akcje pomocy najuboższym, które przybierają różne formy, np. zbiórki pieniędzy, sprzedaż świec wigilijnych, kartek itp. Czy w ciągu ostatnich tygodni przeznaczył(a) Pan(i) sam(a) lub wspólnie z najbliższymi pieniądze na: Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy Jerzego Owsiaka, świecę wigilijną Caritasu, kartki świąteczne, pomoc dla ofiar klęsk żywiołowych, pomoc dla dzieci z domów dziecka, pomoc dla rodaków na Wschodzie, z Kazachstanu lub inne konkretne akcje, cele? 1 - Nie; 2 - Tak, na jedną z siedmiu wymienionych akcji pomocy najuboższym; 3 - na dwie akcje; 4 - na trzy akcje; 5 - na co najmniej cztery z siedmiu wymienionych akcji pomocy najuboższym

	(%)					
	1	2	3	4	5	Liczba osób
Ogółem	16	22	20	17	25	1075
Płeć						
Mężczyźni	20	23	19	16	23	510
Kobiety	12	21	22	19	26	565
Wiek						
18-24 lat	16	33	19	18	14	154
25-34	12	19	26	20	23	190
35-44	17	19	18	18	28	205
45-54	18	20	17	18	26	233
55-64	17	14	18	14	38	111
65 lat i więcej	15	25	22	15	22	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	22	23	18	19	18	397
Miasto do 20 tys.	11	15	31	17	26	127
20 - 100 tys.	13	25	18	13	31	212
101 - 500 tys.	14	19	20	18	29	187
501 tys.i więcej mieszk.	10	25	19	19	27	152
Wykształcenie						
Podstawowe	24	28	18	13	16	287
Zasadnicze zawodowe	21	22	19	15	24	279
Średnie	10	19	22	21	28	406
Wyższe	4	15	21	20	39	104
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	3	11	15	25	46	65
Prac.umysł.niż.szczebła	8	22	19	21	29	118
Pracownicy fiz.- umysł.	7	37	17	14	25	64
Robotnicy wykwalifikowani	22	23	22	11	22	107
Robotnicy niewykwalifik.	42	16	15	16	11	43
Rolnicy	21	10	19	20	31	70
Pracujący na własny rach.	13	15	14	22	36	65
Bierni zawodowo						
Renciści	23	25	23	12	17	106
Emeryci	14	20	21	15	30	201
Uczniowie i studenci	9	30	25	16	20	63
Bezrobotni	20	29	19	18	14	114
Gospodynie domowe i inni	15	19	29	25	12	57
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	14	16	17	22	31	205
spółce właścicieli	6	38	14	13	29	84
prywatnych i państwa	15	17	22	18	28	187
sekt. pryw. poza rolnict.	22	13	22	17	26	78
prywatnym gośp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	23	23	16	16	22	201
276 - 399	14	22	22	18	24	119
400 - 549	18	26	18	16	23	240
550 - 799	11	19	25	20	26	127
Powyżej 799 zł	8	15	22	21	34	178
Ocena własnych war. mater.						
Złe	26	25	14	16	19	341
Średnie	13	21	23	18	24	494
Dobre	8	18	22	18	34	239
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	11	23	17	14	35	73
Raz w tygodniu	12	20	19	19	30	530
1-2 razy w miesiącu	20	23	19	17	21	162
Kilka razy w roku	19	25	23	18	15	197
W ogóle nie uczestniczy	26	25	22	14	13	112
Poglądy polityczne						
Lewica	13	23	23	18	24	301
Centrum	15	24	18	17	26	298
Prawica	9	19	20	20	32	271
Trudno powiedzieć	30	21	19	15	15	202

Tabela 5. Czy w ostatnich miesiącach zdarzyło się, że osobiście wspomógł (wspomogła) Pan(i) finansowo jakąś obcą osobę lub rodzinę, kogoś z sąsiedztwa, dalszych krewnych itp.? Czy dał(a) Pan(i) pieniądze? 1 - Nie; 2 - Tak, jednej z wymienionych kategorii osób (rodzin) potrzebujących wsparcia; 3 - Tak, dwóm z wymienionych kategorii osób (rodzin) potrzebujących wsparcia; 4 - Tak, trzem wymienionym kategoriom osób (rodzin) potrzebujących wsparcia

	(%)				Liczba osób
	1	2	3	4	
Ogółem	68	19	10	3	1075
Płeć					
Mężczyźni	75	13	8	3	510
Kobiety	62	23	11	4	565
Wiek					
18-24 lat	73	16	9	1	154
25-34	71	16	10	2	190
35-44	66	19	13	3	205
45-54	66	19	10	5	233
55-64	67	19	7	7	111
65 lat i więcej	67	23	7	3	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	79	14	5	2	397
Miasto do 20 tys.	73	15	8	4	127
20 - 100 tys.	60	22	15	3	212
101 - 500 tys.	65	20	11	5	187
501 tys.i więcej mieszk.	52	28	15	4	152
Wykształcenie					
Podstawowe	79	14	5	2	287
Zasadnicze zawodowe	76	14	8	3	279
Średnie	62	21	13	4	406
Wyższe	45	34	17	4	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	42	28	25	6	65
Prac.umysł.niż.szczebła	65	22	11	1	118
Pracownicy fiz.- umysł.	57	27	4	11	64
Robotnicy wykwalifikowani	79	11	10	0	107
Robotnicy niewykwalifik.	73	15	8	5	43
Rolnicy	72	15	12	1	70
Pracujący na własny rach.	50	25	17	8	65
Bierni zawodowo					
Renciści	75	16	8	1	106
Emeryci	66	24	5	4	201
Uczniowie i studenci	76	10	14	0	63
Bezrobotni	85	6	5	4	114
Gospodynie domowe i inni	67	19	10	4	57
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	63	19	14	4	205
spółce właścicieli	62	18	15	6	84
prywatnych i państwa	62	24	9	4	187
sekt. pryw. poza rolnict.	76	16	8	1	78
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	79	13	7	1	201
276 - 399	73	16	8	4	119
400 - 549	67	23	7	2	240
550 - 799	64	19	12	5	127
Powyżej 799 zł	57	25	13	5	178
Ocena własnych war. mater.					
Złe	73	16	8	3	341
Średnie	71	17	8	4	494
Dobre	56	25	16	4	239
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	63	20	12	5	73
Raz w tygodniu	70	17	9	4	530
1-2 razy w miesiącu	70	20	8	1	162
Kilka razy w roku	60	24	12	4	197
W ogóle nie uczestniczy	77	13	10	0	112
Poglądy polityczne					
Lewica	62	25	11	2	301
Centrum	72	15	9	4	298
Prawica	64	18	12	5	271
Trudno powiedzieć	78	15	5	2	202

Tabela 6. Czy zdarza się Panu(i) dawać pieniądze ludziom żebrającym na ulicy, pod kościołem, po domach itp.? 1 - Tak, często; 2 - Tak, czasami; 3 - Tak, ale bardzo rzadko, w wyjątkowych sytuacjach; 4 - Nie, nigdy nie dają pieniędzy żebrakom

	(%)				
	1	2	3	4	Liczba osób
Ogółem	9	36	24	31	1075
Płeć					
Mężczyźni	7	36	24	33	510
Kobiety	10	37	25	29	565
Wiek					
18-24 lat	4	32	24	40	154
25-34	7	30	27	36	190
35-44	10	41	22	27	205
45-54	13	39	21	28	232
55-64	5	40	35	20	111
65 lat i więcej	9	36	23	32	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	5	33	24	38	397
Miasto do 20 tys.	5	31	38	26	127
20 - 100 tys.	11	41	17	31	212
101 - 500 tys.	15	37	25	23	186
501 tys.i więcej mieszk.	8	42	23	27	152
Wykształcenie					
Podstawowe	7	29	27	36	287
Zasadnicze zawodowe	7	38	26	29	278
Średnie	11	39	19	30	406
Wyższe	5	40	30	25	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	7	33	37	24	65
Prac.umysł.niż.szczebła	11	34	22	33	118
Pracownicy fiz. - umysł.	6	38	33	24	63
Robotnicy wykwalifikowani	3	36	31	30	107
Robotnicy niewykwalifik.	8	24	26	41	43
Rolnicy	4	45	16	36	70
Pracujący na własny rach.	21	34	15	30	65
Bierni zawodowo					
Renciści	9	32	25	33	106
Emeryci	10	40	25	26	201
Uczniowie i studenci	8	44	14	34	63
Bezrobotni	5	35	26	33	114
Gospodynie domowe i inni	11	31	19	39	57
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	8	37	25	30	205
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	9	33	26	32	84
sekt. pryw. poza rolnict.	11	37	27	25	186
prywatnym gosp. rolnym	3	40	21	36	78
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	9	33	27	32	201
276 - 399	10	37	23	30	119
400 - 549	7	39	22	32	240
550 - 799	12	32	32	24	127
Powyżej 799 zł	12	41	21	26	178
Ocena własnych war. mater.					
Złe	6	33	26	36	341
Średnie	8	37	24	31	494
Dobre	13	39	23	25	239
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	15	40	20	25	73
Raz w tygodniu	9	41	24	26	530
1-2 razy w miesiącu	5	37	24	35	162
Kilka razy w roku	9	30	26	35	197
W ogóle nie uczestniczy	8	22	25	45	112
Poglądy polityczne					
Lewica	9	35	23	33	301
Centrum	7	35	27	30	298
Prawica	11	42	19	28	271
Trudno powiedzieć	6	31	30	33	202